

SOLENOID

DE ACELAȘI AUTOR

Faruri, vitrine, fotografii, poeme, Cartea Românească, București, 1980
Poeme de amor, Cartea Românească, București, 1983
Totul, poeme, Cartea Românească, București, 1985
Visul (în edițiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, București, 1989; Humanitas, București, 1993
Levantul, poem epic, Cartea Românească, București, 1990; Humanitas, București, 1998
Visul chimeric, studiu critic, Litera, București, 1991; Humanitas, București, 2011
Travesti, roman, Humanitas, București, 1994; a devenit roman grafic în limba franceză
Dragostea, poeme, Humanitas, București, 1994
Orbitor. Aripa stângă, roman, Humanitas, București, 1996
Dublu CD, poeme, Humanitas, București, 1998
Postmodernismul românesc, studiu critic, Humanitas, București, 1999
Jurnal I, Humanitas, București, 2001
Orbitor. Corpul, roman, Humanitas, București, 2002
Enciclopedia zmeilor, carte pentru copii, Humanitas, București, 2002
Pururi tânăr, înfășurat în pixeli, publicistică, Humanitas, București, 2003
Parfumul aspru al ficțiunii, audiobook, Humanitas, București, 2003
Plurivers vol. I și II, poeme, Humanitas, București, 2003
Cincizeci de sonete, poeme, Brumar, Timișoara, 2003
De ce iubim femeile, povestiri și audiobook, Humanitas, București, 2004
Baroane!, publicistică, Humanitas, București, 2005
Jurnal II, Humanitas, București, 2005
Orbitor. Aripa dreaptă, roman, Humanitas, București, 2007
Dublu album, poeme, Humanitas, București, 2009
Nimic, poeme, Humanitas, București, 2010
Frumoasele străine, povestiri, Humanitas, București, 2010
Zen. Jurnal 2004–2010, Humanitas, București, 2011
Ochiul câprui al dragostei noastre, publicistică și proză, Humanitas, București, 2012
Fata de la marginea vieții, povestiri alese, Humanitas, București, 2014
Poezia, Humanitas, București, 2015

Cărțile lui Mircea Cărtărescu au fost traduse în 22 de limbi și au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România și din Republica Moldova, Ministerul Culturii, ASPRO, Asociația Scriitorilor din București, Asociația Editorilor din România. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi”, Castel Goffredo, Italia. De asemenea, autorul a primit Premiul internațional pentru literatură de la Vilenica, 2011; Premiul internațional pentru literatură, Berlin, 2012; Premiul internațional pentru poezie Novi Sad, 2013; Premiul internațional Spycher-Leuk, Elveția, 2013; Premiul La tormenta en un vaso, Spania, 2014; Premiul Euskadi de Plata, San Sebastián, 2014; Premiul cărții pentru înțelegere europeană al orașului Leipzig, 2015; Premiul de stat al Austriei pentru literatură europeană, 2015.

MIRCEA CĂRTĂRESCU
SOLENOID

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactori: Lidia Bodea, Marieva Ionescu
Coperta: Angela Rotaru
DTP: Andreea Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Radin Print,
prin reprezentantul său exclusiv pentru România,
4 Colours, www.4colours.ro

© HUMANITAS, 2015, 2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cărtărescu, Mircea
Solenoid / Mircea Cărtărescu. –
București: Humanitas, 2016
ISBN 978-973-50-5282-9
821.135.1-31

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

„Un om de sânge ia din pisc noroi
Și zămislește marea lui fantomă
De reverie, umbră și aromă,
Și o pogoară vie printre noi.

Dar jertfa lui zadarnică se pare,
Pe cât e ghiersul cărții de frumos.
Carte iubită, fără de folos,
Tu nu răspunzi la nici o întrebare.“

Tudor Arghezi, *Ex libris*

PARTEA ÎNTÂI

1 Am luat din nou păduchi, nici măcar nu mă mai miră, nu mă mai sperie, nu-mi mai provoacă greață. Doar mă mănâncă. Lindeni am mai tot timpul, îi tot scutur când mă pieptăn în baie: oușoare de culoarea sidefului, lucind negricios pe faianța chiuvetei. Rămân destui și între dinții pieptenelui, pe care-i curăț apoi cu periuța de dinți veche, cea cu coada mucegăită. N-am cum să nu iau păduchi – sunt profesor la o școală de periferie. Jumătate din copii au păduchi, le sunt găsiți la începutul școlii, la vizita medicală, când asistenta le prefiră părul cu gesturile experte ale cimpanzeilor – doar că nu crapă-n dinți crustele de chitină ale insectelor capturate. În schimb, recomandă părinților o soluție alburii-leșioasă, mirosind a chimicale, aceeași pe care-o folosesc până la urmă și profesorii. Toată școala ajunge în câteva zile să miroasă a soluție împotriva păduchilor.

Nu e totuși chiar așa de rău, măcar ploșnițe nu avem, nu s-au mai văzut de mult. Mi le amintesc și pe-astea, le-am văzut cu ochii mei când aveam vreo trei ani, în vilișoara din Floreasca unde am locuit prin '59-'60. Mi le arăta tata, când dădea brusc la o parte salteaua patului. Erau ca niște bobite stacojii, tari și lucioase ca fructele de pădure sau ca acele boabe negre de iederă pe care știam că nu trebuie să le bag în gură. Doar că bobitele dintre saltea și scheletul patului fugeau repede către colțurile întunecate, atât de alarmate, că mă apuca râsul. Abia așteptam să mai ridice

tata colțul greu al saltelei (când se schimbau cearșafurile) ca să mai văd animăluțele durduii. Râdeam atunci cu atâta poftă, că mama, care mă purta cu părul mare și tot numai buclioare, mă lua întotdeauna-n brațe, scuiându-mă să nu mă deoache. Tata aducea apoi pompa de analcid și le trăgea câte un duș urât mirositor ploșnițelor oploșite pe la încheieturile lemnăriei, de le mergeau fulgii. Îmi plăcea cum mirosea lemnul patului, brad încă mustind de rășină, îmi plăcea până și mirosul de analcid. Apoi tata lăsa în jos salteaua și venea mama cu cearșafurile în brațe. Când așternea unul dintre ele pe pat, se umfla ca o gogoasă mare în care-mi făcea o plăcere neobișnuită să mă vâr. Așteptam apoi să se lase, încet, cearșaful pe mine, să se muleze pe corpșorul meu, dar nu pe fiecare părticică a lui, ci desenând complicate cute și cutișoare. Camerele erau pe atunci mari ca niște hale, și-n ele se tot învârteau cei doi oameni uriași care, nu se știe de ce, aveau grijă de mine: mama și tata.

Dar nu-mi amintesc înțepăturile de ploșniță. Mama-mi spunea că sunt ca niște cerculețe roșii pe piele, cu un punct alb în mijloc. Și că mai degrabă te ardeau decât să te mănânce. Nu știu, fapt e că iau mereu păduchi de la copii când mă aplec deasupra caietelor lor, e ca o boală profesională. Port părul lung din vremea când aș fi putut deveni scriitor. Atât mi-a rămas din cariera asta, pletele. Și helăncile pe gât, cum purta primul scriitor pe care l-am văzut vreodată și care mi-a rămas ca o imagine, glorioasă și de neatins, a autorului: cel din *Mic dejun la Tiffany*. Părul mi se atinge mereu de cel al fetițelor, înfioat și plin de panglicuțe. Pe funiile astea cornoase, semitransparente, urcă insectele. Ghearele lor au curbura firului de păr, pe care-l apucă perfect. Umblă apoi pe pielea capului, își lasă acolo excrementele și ouăle. Înțepă pielea, nevăzută de soare vreodată, de un alb imaculat, ca de pergament, și asta le e hrana. Când mâncărimile

devin cu neputință de suportat, dau drumul la apă fierbinte-n cadă și mă pregătesc să-i extermin.

Îmi place cum sună apa în cadă, clocotul acela năvalnic, repezirea turbionară a miliardelor de stropi și șuvițe răsucite-n spirală, vuietul jetului vertical în gelatina verzuie a apei ce crește infimizezimal, cucerind pereții căzii prin umflări obstaculate și invazii bruște, de parc-ar fi nenumărate furnici transparente roind în jungla amazoniană. Închid robinetul și se face liniște, furnicile se topesc una-n alta și safirul moale ca un jeleu rămâne liniștit, se uită la mine ca un ochi limpede și mă așteaptă. Gol, intru-n apă cu voluptate. Îmi scufund imediat capul, simt cum pereții apei îmi urcă simetric pe obraji și pe frunte. Apa mă strânge, e grea în jurul meu, mă face să levitez în mijlocul ei. Sunt sâmburele unui fruct cu carnea verde-albastră. Părul mi se întinde până la marginile căzii, cum ar deschide o pasăre neagră aripile. Firele se resping între ele, fiecare e independent, fiecare plutește, muiat deodată, printre celelalte, fără să le atingă, asemenea tentaculelor unor crini-de-mare. Mișc capul brusc într-o parte și-ntr-alta ca să simt cum firele se tensionează, se-ntind prin apa densă, capătă greutate, o greutate neașteptată. E greu să le smulgi din alveolele lor de apă. Păduchii se țin bine de trunchiurile groase, se fac una cu ele. Fețele lor inumane arată un fel de nedumerire. Carcasele le sunt din aceeași substanță cu firele de păr. Se moaie și ele în apa fierbinte, dar nu se dizolvă. Tubușoarele respiratorii așezate simetric pe marginea pântecelor gofrate sunt bine-nchise, ca nările lipite ale focilor. Plutesc în cadă pasiv, destins ca un preparat anatomic, pielea degetelor mi se umflă și se-ncrețește. Sunt și eu moale, de parc-aș fi acoperit cu chitină străvezie. Măinile, lăsate-n voia lor, plutesc la suprafață. Sexul tinde și el să se-nalțe, ca un dop de plută. E atât de straniu că am un trup, că sunt într-un trup.

Mă ridic în capul oaselor și-ncep să-mi săpunesc părul și trupul. Cât stătusem cu urechile sub apă auzisem clar discuții și bufnituri din apartamentele vecine, dar ca prin vis. Acum aveam dopuri de gelatină-n urechi. Îmi plimb palmele pline de săpun pe trup. Trupul meu nu e pentru mine erotic. Parcă nu peste trupul, ci peste mintea mea îmi trec degetele. Mintea mea îmbrăcată în carne, carnea mea îmbrăcată în cosmos.

Ca și în cazul păduchilor, nu am o prea mare surpriză când ajung cu degetele pline de săpun la buric. De câțiva ani buni mi se ntâmplă asta. La început m-am speriat, bineînțeles, fiindcă auzisem că se poate-ntâmpla să-ți plesnească buricul. Dar nu-mi făcusem niciodată probleme cu al meu, fiindcă buricul meu nu era decât o scobitură pe pântecul meu „lipit de șira spinării“, cum spunea mama. Pe fundul acestei adâncituri era ceva neplăcut la atingere, care nu ajunsese să mă preocupe vreodată. Buricul nu era altceva decât locul scobit al mărunții, de unde iese codița. Am crescut și noi ca niște fructe pe un pețiol străbătut de vinișoare și artere. Dar cu câteva luni în urmă, pe când îmi treceam degetele grăbit peste accidentul ăsta de pe trupul meu, doar ca să nu rămână nespălat, am simțit ceva neobișnuit, ceva ce n-ar fi trebuit să fie acolo: un fel de țumburuș care mi-a zgâriat vârful degetului, ceva neorganic, nefăcând parte din trupul meu. Era încrustat în nodul de carne palidă ce se holba acolo, ca un ochi între două pleoape. Pentru prima oară m-am uitat mai atent, sub apă, depărtând cu degetele marginile crevasei. Cum nu vedeam bine, m-am ridicat din cadă, și lentila de apă din buric s-a scurs încetșor. Dumnezeuule, îmi spuneam zâmbind, am ajuns să-mi contempul propriul ombilic... Da, era un fel de nod palid, ce căpătase-n ultimul timp mai mult relief decât de obicei, pentru că la aproape treizeci de ani mușchii pântecului mi se mai relaxaseră. O încrustație ca o unghie de copil, într-una dintre

volutele nodului, se dovedi simplă murdărie. Dar din cealaltă parte, rigid și dureros, ieșea micul ciot negru-verzui pe care-l simțisem cu vârful degetului. Nu-mi dădeam seama ce putea fi. Am încercat să-l apuc cu unghiile, dar, trăgând, am simțit o mică durere care m-a speriat: putea fi un fel de neg pe care nu era înțelept să-l zgândări. M-am străduit să-l uit și să-l las baltă, acolo unde crescuse. De-a lungul vieții ne ies destule alunite, negi, oase moarte și alte mizerii pe care le căram răbdători cu noi, ca să nu mai vorbim de unghii și păr, de dinții care ne cad: bucăți din noi ce nu ne mai aparțin și care capătă o viață numai a lor. Am și acum, prin grija mamei, într-o cutie de tic-tac, toți dințișorii mei de lapte, și tot prin grija ei am codițele mele de la vârsta de trei ani. Pozele noastre cu smalțul plesnit și cu zimțișori ca de timbru pe margini sunt tot mărturii de acest fel: trupul nostru s-a interpus cândva cu adevărat între soare și lentila aparatului de fotografiat, lăsându-și umbra pe peliculă nu altfel decât își așterne luna, la eclipsă, umbra peste discul solar.

Dar după o săptămână, din nou în cadă, mi-am simțit iarăși buricul neobișnuit și iritat: bucățica neidentificată se lungise puțin și se simțea altfel, mai curând neliniștitor decât dureros. Când ne doare măseaua ne-o zgândărim cu limba chiar riscând să dăm pân-la urmă de o durere vie. Orice iese din obișnuit pe harta sensibilă a trupului nostru ne înverșunează și ne agită: trebuie cu orice preț să scăpăm de senzația de jenă care nu ne dă pace. Câteodată, seara, la culcare, îmi scot șosetele și simt că pielea cărnosă, galben-străvezie de pe partea laterală a degetului mare s-a-ngroșat excesiv. Apuc cu degetele umflătura tare, trag de ea și câte-o jumătate de oră până ce izbutesc să rup o margine, de care trag mai departe, cu buricele degetelor dureroase, tot mai iritat și mai preocupat, până desprind o coajă groasă, sticloasă, cu striții ca de papile digitale, un centimetru întreg de

piele moartă, ce atârnă acum dizgrațios de deget. Nu pot trage de ea mai departe, căci deja ajung la pielița inervată de dedesubt, la mine cel care simte durerea, dar trebuie totuși să rezolv mâncărima, neliniștea aia. Iau foarfeca și-o retez, apoi o contemp lu multă vreme: o coajă albă pe care-am produs-o eu, fără să știu cum, așa cum nu-mi mai aduc aminte cum mi-am produs oasele. O-ndoi între degete, o miroso, miroso vag a amoniac: bucăți ca organică, dar moartă, moartă încă de când făcea parte din mine și-mi adăuga câteva grame la greutate, mă înverșunează în continuare. Nu-mi vine s-o arunc, sting lumina și mă culc, dar tot cu ea între degete, pentru ca a doua zi să uit totul cu desăvârșire. Totuși câțva timp șchioapăt ușor: mă doare locul de unde mi-am smuls-o.

Așa că am început să trag ușor de grunțul tare ce mi se ițea din buric până când, pe neașteptate, am rămas cu el în mână. Era un mic cilindru de jumătate de centimetru lungime și cam de grosimea unui băț de chibrit. Părea înnegrit de vreme, mucegăit și năclăit și smolit de trecerea timpului. Era ceva străvechi, mumificat, saponificat, naiba știe. L-am pus sub jetul apei de la chiuvetă și stratul de slin s-a mai dus, lăsând să se vadă că mai demult lucrușorul acela fusese galben-verzui, poate. L-am pus pe fundul unei cutii goale de chibrituri. Părea măciulia arsă a unui băț.

După câteva săptămâni am mai extras din buricul muiat de apa fierbinte încă un fragment, de două ori mai lung de data asta, din aceeași substanță tare și alungită. Acum mi-am dat seama că era vorba de un capăt flexibil de sfoară, am putut și observa mulțimea de fibre răsucite care-l alcătuiau. Era sfoară, sfoară ordinară, de împachetat. Cea cu care, acum douăzeci și șapte de ani, îmi legaseră buricul la maternitatea mizerabilă, muncitorească, unde mă născusem. Acum buricul meu o avorta,

lent, o bucățică la două săptămâni, o bucățică la o lună, apoi alta după încă trei luni. Cea de azi e a cincea și mi-o scot cu grijă și voluptate. O-ndrept, o curăț cu unghia, o spăl în apa din cadă. E capătul cel mai lung de pân-acum și, sper, ultimul. Îl așez în cutia de chibrituri, lângă celelalte: stau cuminți, galben-verzui-negre, strâmbe, cu capetele ușor destrămate. Cânepă, aceeași din care se fac plasele gospodinelor, care le taie mâinile când sunt pline cu cartofi, aceeași cu care se leagă pachetele. De Sfânta Mărie primeam câte-un pachet de la rudele din Banat ale lui tata: prăjituri cu mac și cu miere. Sfoara deznodată, cafeniu-verzuie, era bucuria mea: legam cu ea clanțele ușilor, ca mama să nu mai facă încă un copil. La fiecare clanță făceam zeci, sute de noduri.

Scap de grija sforii din buric și ies, cu apa și roind pe mine, din cadă. Iau sticla cu substanță anti-păduchi de după closet și-mi torn în cap un deget din conținutul ei duhnitor. Mă-ntreb de la ce clasă i-am luat de data asta, de parc-ar avea vreo importanță. Cine știe, poate că are. Poate pe străzi diferite ale cartierului și-n clase diferite ale școlii păduchii sunt de alte specii, de alte mărimi.

Mă clătesc de substanța aia scârboasă și-apoi încep să mă pieptăn deasupra chiuvetei cu porțelanul sclipitor de curat. Și deodată paraziții încep să pice, doi, cinci, opt, cincisprezece... Sunt extrem de mici, fiecare năclăit în propria bobită de apă. Cu mare greutate le văd trupurile cu pânțele lățit și câte trei picioare, încă mișcând, de fiecare parte. Trupul lor și trupul meu, cum stau gol și ud, aplecat deasupra chiuvetei, sunt alcătuite din aceleași țesuturi organice. Au organe și funcții analoage. Au ochi care văd aceeași realitate, au picioare care-i duc prin aceeași lume nesfârșită și de neînțeles. Vor să trăiască, așa cum vreau și eu. Îi șterg de pe pereții chiuvetei cu un jet de apă. Coboară-n sifoanele de dedesubt, ajung în canalele subterane.

Merg să mă culc cu părul ud lângă bietezele mele comori: cutia de tic-tac cu dințișori de copil, pozele de când eram mic iar părinții mei erau în floarea vârstei, cutia de chibrituri cu sfoara desprinsă din buricul meu, jurnalul. Îmi răstorn, cum fac de-atâtea ori serile, dințișorii în palmă: pietricele netede, încă foarte albe, care-au fost odată în gura mea, cu care cândva am mâncat, am pronunțat cuvinte și-am mușcat ca un cățel. De-atâtea ori m-am întrebat cum ar fi să am pe undeva și o pungă de hârtie cu vertebrele mele de la vârsta de doi ani sau cu falangele degetelor mele de la șapte...

Pun dinții la loc. Aș vrea să mă uit și pe niște poze, dar nu mai rezist. Trag sertarul noptierei și bag totul acolo, în cutia de „piele de șarpe“ îngălbenită, ce adăpostise odinioară un aparat de ras, un pământuf și-o cutie de lame Astor. Acum îmi țin aici amărătele mele de comori. Îmi trag plapuma peste cap și mă străduiesc să adorm cât mai repede, eventual definitiv. Pielea capului nu mă mai mănâncă. În plus, pentru că s-a-ntâmplat de curând, sper să nu se mai întâmple și-n noaptea asta.

2 Mă gândeam la vise, la vizitatori, la toată nebunia asta, dar nu e acum momentul. Deocamdată să mă-ntorc la școala unde lucrez, uite, deja de mai bine de trei ani. „N-o să fiu toată viața profesor“, îmi ziceam, țin minte ca azi, pe când mă-ntorceam cu tramvaiul, în adâncul unei seri de vară cu nori trandafirii, de acolo, din fundul Colentinei, unde fusesem să-mi văd prima dată școala. Și uite că nu s-a-ntâmplat nici o minune și că sunt toate șansele să fie chiar așa. Până la urmă nici n-a fost așa de rău până-acum. În după-amiază când, imediat după repartiția guvernamentală, m-am dus să-mi văd școala aveam 24 de ani și cam de două ori pe-atâtea kilograme. Eram incredibil, imposibil de famelic. Mustața și părul lung, pe vremea aceea de o nuanță roșcată, nu reușeau decât să-mi infantilizeze și mai mult figura, așa încât, dacă mă vedeam pe neașteptate în vreo vitrină sau în geamurile tramvaiului, credeam că văd un elev de liceu.

Era o după-amiază de vară, orașul era plin de lumină până sus, ca un pahar cu apă boltită peste buză. Am luat tramvaiul de la Tunari, din dreptul Direcției Generale a Miliției. Am trecut prin dreptul blocului alor mei din Ștefan cel Mare, unde stăteam și eu, m-am uitat, ca de obicei, undeva pe fațada nesfârșită ca să văd fereastra de la camera mea, acoperită cu hârtie albastră ca să nu intre soarele, apoi am trecut de-a lungul gardului de plasă

de sârmă al Spitalului Colentina. Pavilioanele bolnavilor stăteau aliniate în curtea vastă ca niște crucișătoare de zidărie. Fiecare avea altă formă, de parcă bolile diverse ale locuitorilor lor ar fi dictat arhitectura bizară a construcțiilor. Sau poate că arhitectul fiecărui pavilion a fost ales dintre suferinzii de o boală anume și l-a gândit în așa fel încât să-i reprezinte, simbolic, suferința. Le știam pe toate, cel puțin două mă găzduiseră și pe mine. De altfel, chiar în capătul din dreapta al curții am recunoscut, înfiorat, clădirea roz, cu pereții subțiri ca foaia de hârtie, a pavilionului de boli neurologice. Aici stătusem o lună, cu opt ani în urmă, pentru o pareză facială care și acum mă deranjează câteodată. În multe nopți rătăcesc în vis printre pavilioanele Spitalului Colentina, intru în clădiri necunoscute și ostile, cu pereții acoperiți de planșe anatomice...

Tramvaiul trecea apoi pe lângă fostele Ateliere ITB, unde lucrase și tata ca lăcătuș o vreme. În fața lor fuseseră construite însă blocuri, așa că de la șosea abia dacă se mai vedeau. La parterul unui bloc era un dispensar, chiar în dreptul stației Doctor Grozovici. Acolo mă dusesem o vreme să-mi fac injecțiile, vitamina B1 și B6, tot în urma parezei de la șaisprezece ani. Ai mei îmi puneau fiolele-n palmă și-mi spuneau să nu mă-ntorc cu ele nefăcute. Știau ei ce știau. La-nceput le aruncam în casa liftului și le spuneam părinților că le-am făcut, dar nu mi-a mers multă vreme. Până la urmă a trebuit chiar să mi le fac. Plecam spre dispensar, seara pe-ntunerice, cu moartea-n suflet. Mergeam pe jos, cât puteam de încet, două stații. Ca și în zilele când trebuia să merg la dentist, speram să se-ntâmples o minune și să găsesc cabinetul închis, clădirea demolată, doctorul decedat sau doar o pană de curent ca să nu meargă turbina și luminile de deasupra scaunului dentar. Nu se-ntâmpla însă niciodată un miracol. Durerea mă aștepta acolo, întregă, cu aura ei sângerie. Prima soră de la Grozovici care, târziu în noaptea, îmi făcuse

injecția era frumoasă, blondă, foarte îngrijită, dar curând am căpătat groază de ea. Era genul care-ți privea fundul gol cu un dispreț total. Nu gândul la durerea ce avea să urmeze, ci scârba femeii aceleia pentru puțoiul cu care urma să aibă o relație intimă (fie și cea de a-i înfige un ac în fesă) îmi lichida repede vaga excitație, iar sexul meu renunța la efortul de a-și înălța puțin capul ca să vadă mai bine. Așteptam apoi inevitabila umezeală pe pielea ce urma să fie martirizată, cele trei-patru plesnituri cu dosul palmei, apoi șocul acului înfipt în carne, mereu cu grijă ca vârful lui să-ți atingă vreun nerv, vreo vână, să-ți facă ceva rău, durabil, memorabil, augmentat apoi de otrava ce cobora prin canelura acului ca să ți se difuzeze, acid sulfuric, în toată fesa. Era oribil. După injecțiile sorei blonde șchiopătam o săptămână întreagă.

Din fericire, sora asta, probabil sadomasochistă în pat cu iubii ei, alterna la dispensar cu alta, la fel de greu de uitat, dar din motive diferite. Era o femeie care te speria de moarte, din primul moment când o vedeai, pentru că nu avea nas. Dar nu purta nici vreun bandaj sau un nas fals, ci avea, pur și simplu, în mijlocul feței un orificiu larg, vag despărțit în două compartimente. Era mărunțică ca un pui de găină, brunetă și cu ochi care poate ți-ar fi atras atenția prin blândețe dacă aspectul de hârcă al feței nu te-ar fi descumpănit cu totul. Când o nimeream pe blondă, mă lua imediat în primire. În sala de așteptare sufla vântul. În schimb, pitica fără nas părea să aibă un succes neobișnuit: mereu era plin de oameni în sală, plin ca biserica în noaptea de Înviere. Mă-ntorceam acasă de la dispensar la două noaptea. Mulți dintre pacienții care așteptau să intre îi aduceau flori. Când asistenta apărea în ușă, oamenii zâmbeau fericiți. Cred și eu: nimeni nu avusese, probabil, vreodată o mână mai ușoară. Când îmi venea rândul și mă așeza pe mușamaua patului din cabinet, cu pantalonii în vine, mă ametea parfumul florilor

care, încă în celofan, umpleau șapte-opt vase înșirate de-a lungul pereților. Femeia cea din cale-afară de brunetă îmi vorbea calm și egal, apoi îmi atingea o clipă fesa cu palma și... cam asta era tot. Nu simțeam acul, iar difuzia în mușchi a serului o percepeam doar ca pe o căldură ușoară. În câteva minute totul trecea, încât mă-ntorceam acasă vioi și fericit. Părinții mă priveau cu suspiciune: nu cumva aruncasem iar fiola pe cine știe unde?

Urma cinema Melodia, chiar înainte de Lizeanu, și-apoi coboram la stația următoare, la Obor, unde schimbam cu un tramvai ce mergea perpendicular pe Ștefan cel Mare, venind dinspre Moșilor și pierzându-se-n adâncul Colentinei.

Cunoșteam bine locurile, era într-un fel zona mea. De la Obor mama-și făcea aprovizionarea. Mă lua și pe mine, când eram mic, în marea de oameni a vechii piețe. Hala de pește unde puțea de nu puteai să stai, hala mare apoi, cu basoreliefurile și mozaicurile ei înfățișând scene de neînțeles, în fine fabrica de gheață, în fața căreia muncitorii mânuiau mereu blocuri de gheață albe la mijloc și miraculos transparente la capete (de parcă s-ar fi dizolvat permanent în aerul dimprejur), erau pentru ochii mei de copil citadele fantastice din altă lume. Acolo, în pustietatea de luni dimineața a pieței Obor, mergând de mână cu mama, am văzut afișul, lipit pe un stâlp, care m-a urmărit apoi atâta vreme: o caracatiță uriașă apărea dintr-o farfurie zburătoare și-și întindea brațele către un astronaut ce pășea pe un pământ roșu, plin de pietre. Deasupra scria *Planeta furtunilor*. „E un film“, îmi spusese mama. „Să așteptăm să-l aducă mai aproape de noi, la Volga sau la Floreasca.“ Mamei îi era frică de centrul orașului, nu ieșea din cartierul ei decât când nu mai avea loc de întors, de pildă când îmi cumpăra, de pe Lipsani, uniforma de școlar cu cămașă pepit și pantaloni care deja aveau genunchi, de parcă-i purtase cineva încă din fabrică.

Și Colentina mi-era familiară, cu casele dărăpănate de pe stânga și fabrica de săpun Stela pe dreapta, acolo unde se făceau mărcile de săpun de rufe Cheia și Cămila. Mirosul de grăsime râncedă se-ntindea de-aici peste tot cartierul. Urmau clădirea de cărămidă a țesătoriilor „Donca Simo“, unde lucrase cândva mama la războaiele de țesut, apoi niște depozite de cherestea. Strada, mizerabilă și dezolantă, se-nfugea mai departe către orizont, în fierbințeala verii, sub cerurile uriașe, alburii, pe care nu le vezi decât peste București. De fapt, mă născusem acolo, în cartierul Colentina, la mahala, într-o maternitate dărăpănată, improvizată în vechea clădire a unui semi-tripou, semi-bordel de dinainte de 1944, și îmi trăisem și primii ani undeva la Doamna Ghica, într-un ghem de ulicioare demn de un ghetou evreiesc. Mult mai târziu m-am întors acolo, pe Silistra, cu un aparat de fotografiat și am făcut casei copilăriei mele câteva poze care n-au ieșit. Zona nu mai există, a fost rasă, cu casa mea cu tot, de pe fața pământului. Ce e acum în locul ei? Firește, blocuri, ca peste tot.

Trecând, cu tramvaiul 21, de Doamna Ghica am intrat într-o țară străină. Casele de pe margini se răreau, se arătau lacuri murdare, pe malul cărora femei cu fuste crețe își spălau covoarele. Sifonării și centre de pâine, magazine de vin și de pește. Stradă goală, dezolantă, nesfârșită, șaptesprezece stații de tramvai, cele mai multe fără refugiu și fără sens, asemenea haltelor de cale ferată din plin câmp. Mame în rochii cu imprimeuri, cu câte-o fetiță de mână, mergând spre nicăieri. Câte-o căruță plină de sticle goale. Centre de butelii unde se stătea la coadă, de seara, pentru ziua următoare. Străzi perpendiculare, prăfoase, ca de sat, cu duzi pe margini. Zmee încâlcite în sârmele electrice dintre stâlpii de lemn dat cu gaz.

Am ajuns la capăt după o oră și jumătate de legănat în tramvai. Cred că ultimele trei-patru stații am rămas singur în tot

vagonul. Am coborât într-un mare rond, unde tramvaiele întorceau ca s-o ia din nou, sisific, pe Colentina. Ziua înclina către seară, dar rămânea chihlimbarie și spectrală, mai cu seamă din cauza liniștii. Aici, la capătul lui 21, nu era nici țipenie de om. Hale industriale, lungi și cenușii, cu geamuri înguste, un castel de apă în zare, o livadă cu pomi literalmente negri de păcură și gaze de eșapament în interiorul cercului larg al șinelor de tramvai. Două tramvaie goale încremenite unul lângă altul, fără vatmani. Un chioșc de bilete închis. Contraste puternice între lumina trandafirie și umbră. Ce căutam acolo? Cum aveam să trăiesc într-un loc atât de îndepărtat? Am luat-o pe jos către castelul de apă, am ajuns la rădăcina lui, unde se afla o ușă cu lacăt, am privit cu capul dat pe spate sfera care scliffea în cer, la capătul cilindrului tencuit alb. Am trecut mai departe către... nimic, către pustiu... Acolo se termina, mi se părea, nu orașul, ci realitatea. O stradă care se făcea la stânga purta, pe o tăbliță, numele pe care-l căutam: Dimitrie Herescu. Undeva pe strada asta trebuia să fie școala, școala mea, prima mea slujbă la care urma să mă prezint pe 1 septembrie, peste mai bine de două luni. Clădirea vopsită în verde și roz a unei Automecanica nu reușea să distruge atmosfera de sat a locului: case cu olane, curți cu garduri putrede, câini în lanț, flori de mahala. Școala era pe dreapta, la câteva case de Automecanica, și era și ea, firește, pustie.

Era o școală mică, un hibrid în formă de L, cu un corp vechi, crăpat și cu geamuri sparte și, în fundul micii curți, un corp nou, și mai dezolant. În curte, un panou de baschet strâmb și fără plasă la inel. Am deschis poarta și am intrat. Am făcut câțiva pași pe asfaltul curții. Soarele tocmai începuse să coboare, așa că un nimb de raze se așezase chiar pe acoperișul clădirii vechi. Țâșneau de-acolo, trist, negru într-un fel, căci nu luminau nimic, ci sporeau singurătatea inumană a locului. Mi se strânsese inima: aveam să intru-n școala asta încremenită ca o morgă,

aveam să înaintez, cu catalogul sub braț, pe culoarele ei vopsite verde închis, aveam să urc la etaj și să intru în vreo clasă necunoscută în care treizeci de copii străini, mai străini decât dac-ar fi din altă specie, mă așteaptă. Poate chiar atunci mă așteptau, tăcuți în băncile lor, cu penarele lor de lemn, cu caietele lor îmbrăcate în hârtie albastră. La gândul ăsta mi s-a ridicat părul de pe brațe și, aproape fugind, am ieșit în stradă. „Oricum, n-o să rămân toată viața profesor“, mi-am spus pe când tramvaiul mă reîntorcea în lumea albă, pe când stațiile rămâneau în urmă, casele se-ndeseau și oamenii populau iarăși pământul. „Doar cel mult un an, pân-o să fiu luat în vreo redacție, la vreo revistă literară.“ Și primii trei ani de predare la școala 86 n-am făcut, într-adevăr, decât să-mi hrănesc iluzia asta, așa cum unele mame-și alăptează copiii mult după vremea când ar fi trebuit să-i înțarce. Iluzia mea crescuse cât mine de mare și tot nu mă-nduram – și-ntr-un fel nu mă îndur nici azi – să nu mă deschii la piept, măcar din când în când, și să n-o las să mă canibalizeze cu voluptate. Au trecut anii de stagiatură. Vor mai trece vreo patruzeci și-am să ies la pensie tot de-aici. Până la urmă, n-a fost chiar așa de rău pân-acum. Am avut lungi perioade fără păduchi. Nu, dacă stau să mă gândesc, n-a fost rău la școala asta, și cât a fost poate că a fost spre bine.